ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ
ДЕРЖАВНОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
Сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015

Кафедра харчових технологій і готельно-ресторанного сервісу

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ

«Історія України та української культури»

Освітньо-професійна програма «Харчові технології»/ «Food Technology»

Освітній ступінь	*бакалавр / bachelor*
Галузь знань	*G Інженерія, виробництво та будівництво/ Engineering, manufacturing and construction*
Спеціальність	*G13 «Харчові технології»/ «Food Technology»*
Освітня програма	*«Харчові технології»/ «Food Technology»*
Вид дисципліни	*Обов'язкова*
Форма навчання	*Денна/заочна*
Навчальний рік	*2025/2026*
Семестр	*1*
Кількість кредитів / годин	*5 /150*
Мова викладання	*Українська*
Форма заключного контролю	*Екзамен*

Лектор курсу: ***(e-mail):***	***Ореховський Вадим Олегович***, *д.і.н., професор кафедри харчових технологій і готельно-ресторанного сервісу* *vadimorehovskij733@gmail.com*
Вимоги лектора:	*Студент зобов'язаний відвідувати всі заняття за розкладом (в тому числі дистанційно, або у змішані формі), не запізнюватися. Працювати з навчальною та додатковою літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. Виконувати та подавати вчасно практичні завдання. При пропуску лекційних занять з поважної причини лектором проводиться усна співбесіда за темою.*
Відповідальність лектора:	*Головною метою лектора під час викладання дисципліни є створення комфортного та інтерактивного начально-комунікативного середовища. Протягом семестру заохочується тісне спілкування у формі діалогу, обміну думками та поглядами, конструктивна критика, емоційна співпраця та дискусій.* *Ми вчимося разом, тому зворотній зв'язок надзвичайно важливий – ваші зауваження та побажання будуть обов'язково враховані і є особливо цінними! Ви можете залишати свої відгуки , а також брати участь в опитуванні в кінці семестру. А також розраховувати на швидкий та якісний зворотній зв'язок від лектора, покликаний підтримати ваше зростання як фахівців впродовж вивчення дисципліни.*

Види занять:	*Лекції, практичні, самостійна робота.*
Методи навчання:	*Під час навчання можуть бути запропоновані практичні вправи ситуаційні завдання, індивідуальні завдання, тести та інші інтерактивні методи навчання.*
Форми навчання:	*Очна серія лекцій, практичних занять (контактні години); дистанційна (онлайн-діяльність); змішана (контактні години + онлайн-діяльність) Студенти мають змогу отримувати індивідуальні консультації (графік консультацій за посиланням:* ***http://chtei-knteu.cv.ua/ua/ktorg/****.*
Матеріальне та технічне забезпечення дисципліни:	*Проведення занять очно передбачає: обладнані аудиторії (столи, стільці, мобільні пристрої, мультимедійні засоби, наявність та доступність мережі Інтернет).* *Проведення занять дистанційно, або у змішаній формі додатково передбачає: наявність ПК (ноутбуку) чи іншого мобільного пристрою, навушників, мікрофону, веб-камери; за потреби, встановлення спеціальних програм/застосунків (сервери веб-конференцій: Zoom, Skype, Big Blue Button, Viber; ресурс дистанційного навчання Moodle; програмне забезпечення Google G Suite for Education (Hangouts Meet, Google Classroom).*
Доступ до дисципліни:	*Реєстрація студента на сервері дистанційного навчання Moodle відкриває доступ до всіх навчально-методичних матеріалів дисципліни. Для реєстрації потрібно написати повідомлення на адресу dist@chtei-knteu.cv.ua, вказати П.І.Б., № групи та дісципліну, до якої потрібний доступ).* *Під час дистанційного навчання, або навчання у змішаній формі (лекції) заняття проводяться згідно розкладу за посиланням: http://chtei-knteu.cv.ua/ua/calendar_study20_20/ , або за попередньою домовленістю зі студентами на іншому сервері конференції.*

**Контактні години – передбачають безпосередню взаємодію учасників навчального процесу між собою в аудиторії; онлайн-діяльність – передбачає опосередковану взаємодію учасників навчального процесу між собою та з контентом в аудиторії чи за її межами засобами онлайн-технологій.*

АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

Рівень професійної підготовки сучасного фахівця значною мірою залежить від рівня освоєння ним теоретичної бази, вміння застосувати теоретичні знання по відношенню до практичних ситуацій, ступеня загальної культури. Формування сучасного економічного мислення не може відбуватися само по собі. Цьому процесу має сприяти цикл загальноосвітніх дисциплін серед яких одне з чільних місць займає курс «Історії України та української культури».

Дисципліна «Історії України та української культури», як обов'язкова компонента освітньо-професійної програми «Харчові технології», спрямована на формування у студентів *інтегральної компетентності*, а саме: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми технічного і технологічного характеру, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у виробничих умовах *підприємств харчової промисловості та ресторанного господарства* та у процесі навчання, що передбачає застосування теоретичних основ та методів харчових технологій, а також досягнення

загальних (здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для забезпечення здорового способу життя) та *фахових* (здатність формувати комунікаційну стратегію в галузі харчових технологій, вести професійну дискусію) *компетентностей* випускника.

Що є предметом вивчення дисципліни та яка її мета?	*Предметом* вивчення дисципліни є загальні закони становлення та розвитку українського суспільства та української культури в конкретних його формах та просторово-часових вимірах. *Метою* вивчення дисципліни «Історія України та української культури» є надання студентам ґрунтовних знань, які стануть теоретичною базою для орієнтування в історичних процесах, подіях, фактах, проблемах, що пов'язані із виникненням та розвитком українського етносу, основних закономірностей його державотворення; розгляд української культурної спадщини як органічної частини світової, ознайомлення студентів зі зразками культури українського народу.
Які цілі вивчення дисципліни?	*Завданням* вивчення дисципліни «Історія України та української культури» є формування у студентів історичного мислення та наукового світогляду, набуття ними навичок науково-історичного аналізу; оволодіння студентами базовими культурологічними термінами та поняттями; поглиблення знань зі сфери української культури на рівні всіх її чинників; виховання національної гідності та патріотизму.
Які результати навчання за дисципліною?	Після проходження курсу ви будете знати: геокультурні особливості України, теорії походження українського народу та української культури; знати основні закономірностідержавотворчого процесуукраїнського етносу; вміти пояснювати, оцінювати, узагальнювати знання про історію українського суспільства та його культури в контексті системного підходу з елементами структурно- функціонального аналізу; вміти володіти основними історичними та культурознавчими термінами, користуватися ними під час виступів на семінарах, в дискусіях, диспутах тощо; вміти використовувати на практиці результати історичних та культурологічних досліджень при діагностуванні причин політичних, економічних та культурних конфліктів; вміти сприяти розв'язанню політичних, соціальних та культурологічних конфліктів.
Досягнення яких програмних результатів забезпечує навчальна дисципліна?	ПР26 Формувати і відстоювати власну світоглядну та громадську позицію, діяти соціально відповідально та свідомо. ПР27 Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства, вести здоровий спосіб життя

ПЛАНУВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ВИДИ ЗАНЯТЬ (*згідно розкладу*)	ФОРМИ НАВЧАННЯ*	
	Контактні години	*Онлайн діяльність*
	Методи навчання	
Лекції *(попередня підготовка, подача нової інформації, тренування).*	Попереднє опитування; ознайомлення або повторення термінології; очна лекція; презентація нового матеріалу; пошук відповідей на питання;обговорення кейсів, діалог з групою.	Ознайомлення або повторення термінології, необхідної для роботи з темою; демонстрація короткої промовідео/аудіо інфографіки; відеозапис, аудіо запис; тексти; відео конференція, робота в режимі відео конференції.
Практичні *(тренування, практична робота, оцінювання, рефлексія).*	Обговорення; дебати; питання-відповіді; групові виконання завдань; ділові ігри; усне опитування; виконання практичного завдання; діалог, короткі усні / письмові відповіді на питання; тестування.	Питання для самоперевірки; обговорення (чат, форум); виконання інтерактивних практичних вправ; пошук відповідей на питання; індивідуальні та групові завдання (звіт, презентація, проєкт, відеозапис тощо);
		перегляд фільмів, відеоматеріалів; автоматизоване тестування, усна відповідь (відеозапис) виконання практичного завдання письмова робота.
Самостійна робота *(оцінювання, рефлексія, зворотній зв'язок).*	Групові та індивідуальні консультації, коментарі, запитання та відповіді під час заняття від викладача; демонстрація мультимедійних презентацій; тестування.	Підготовка мультимедійних презентацій, відповіді на питання, що виносяться на самостійне опрацювання, автоматизовані тести для самоконтролю; чат, форум, опитування аудіо-, відео- або текстові повідомлення з коментарем завдання.
Підсумковий модульний контроль	Письмове завдання, письмові відповіді на питання; тестування.	Письмове завдання, письмові відповіді на питання з фото, або відео фіксацією; автоматизовані тести.
Підсумковий контроль – екзамен		

**Враховано рекомендації МОН щодо впровадження змішаного навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти: https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2020/zmyshene%20navchanny/zmishanenavchannia-bookletspreads-2.pdf*

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Семестрову кількість балів формують бали отримані в процесі теоретичного засвоєння матеріалу, практичних занять та самостійної роботи впродовж семестру за накопичувальною сумою від 0 до 100 балів за всіма видами робіт, передбачених з даної дисципліни за темами (в тому числі враховуються результати тематичного тестування), а також бали за підсумковий модульний контроль. Студент не допускається до екзамену, якщо семестрова кількість балів, включаючи бали за підсумковий модульний контроль менше за 60 балів.

Екзамен проводиться згідно з розробленими та затвердженими білетами, або у формі підсумкового тестування. Оцінка за екзамен виставляється студенту за 100-бальною шкалою.

Вважається, що студент достатньою мірою засвоїв матеріал якщо середня кількість балів за семестровий контроль та екзамен не менше 60.

Оцінювання здійснюється за національною шкалою – «відміно», «добре», «задовільно», «незадовільно» та за шкалою ECES.

Шкала переведення балів, отриманих студентом

90-100	**Відмінно** /Excellent
75-89	**Добре** /Good
60-74	**Задовільно** /Sufficient
0-59	**Незадовільно** / Failed

Перескладання будь якого з видів оцінювання та контролю відбувається з дозволу викладача, який забезпечує дисципліну у порядку передбаченому «Положенням про оцінювання результатів навчання студентів у ЧТЕІ ДТЕУ», з яким можна ознайомитись за посиланням: http://chtei-knteu.cv.ua/ru/index/

ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Студент повинен дотримуватися «Кодексу честі студента ЧТЕІ ДТЕУ» (http://chtei-knteu.cv.ua/ru/index/) та «Кодексу академічної доброчесності ЧТЕІ ДТЕУ» (http://chtei-knteu.cv.ua/ru/index/): виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при нерозв'язності конфлікту доводитися до співробітників директорату ЧТЕІ ДТЕУ.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. Списування (копіювання тексту) під час виконання письмових робіт та екзаменів заборонені. Користування мобільними пристроями допускається лише з дозволу викладача під час онлайн-тестування та підготовки практичних завдань. Самостійні роботи у вигляді рефератів, доповідей, презентацій повинні мати коректні текстові посилання на використані інформаційні джерела.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основний

1. *Абрамович С. Д., Чікарькова М. Ю. Світова та українська культура: підручник. Львів: Світ, 2004. 344 с.*
2. Багацький В. В. Історія України: підручник. К.: Алерта, 2010. – 388 с.
3. Бут О.М., Бушин М.І., Вовк Ю.І. Історія України: підручник для студентів неісторичних спеціальностей вищих навчальних закладів. М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. Черкаси: ЧДТУ, 2016. 644с.
4. *Попович М. В. Нарис історії української культури. К.: АртЕк, 1999.*

5. Юрій М. Ф. Історія світової та вітчизняної культури: навчальний посібник. Київ: Дакор. 2007. 456 с.

Додатковий

6. Богуцький Ю. П., Андрущенко В. П., Безверщук Ж. О., Новохатько Л. М. Українська культура в європейському контексті. К.: Знання, 2007. 679 с.

7. Бокань В. Історія культури України : навч. пос. К. : МАУП, 2002. 249 с.

8. Брицький П. П. Україна у Другійсвітовій війні: [монографія].Чернівці: Чернівецький державний університет ім. Ю. Федьковича, 1995. 113 с.

9. Верига В. Нариси з історії України (кінець XVIII – початок XIX ст.). Львів: Світ, 1996. 448 с.

10. Вознюк В. Буковинські адреси Ольги Кобилянської:монографія. Чернівці: Книги-XXI, 2006. 276 с.

11. Галич О. А. Історія української літератури та літературно- критичної думки першої половини XIX століття : підручник. Київ: ЦНЛ,2006. 392 с.

12. Гальчинський А. С. Помаранчева революція і нова влада. К.: Либідь, 2005. 367 с.

13. Гарасим Я. І. Нариси до історії української фольклористики: навчальний посібник. Київ: Знання. 2009. 301 с.

14. Герегова С.В., Гуйванюк М. Р., Скорейко Г.М. Історія України з найдавніших часів до наших днів: Практикум для студентів неспеціальних факультетів: [навчальний посібник]. Чернівці: Наші книги, 2008. 335 с.

15. Гнатюк М. Сто найвідоміших українців. Біографічний довідник. К.: Вече, 2001. 584 с.

16. Голобуцький В. Запорозьке козацтво. К.: Вища школа, 1994. 538 с.

17. Греченко В. А. Історія української культури: навчальний посібник. К.: Кондор, 2015. 351 с.

18. Грушевский М. С. Очерк истории украинского народа. К.: Лыбидь, 1991. 400 с.

19. Декларація про державний суверенітет України: історія прийняття, документи, свідчення / Асоціація народних депутатів України / Ред. рада О. Барабаш. – Житомир: Рута, 2010. 865 с.

20. Діячі науки і культури України: нариси життя та діяльності / Даниленко О. В., Іваницька Л. В., Колесник В. Ф. та ін.; за заг. ред. А. П. Коцура, В. П. Коцура, Н. В. Терес. Київ-Чернівці: Книги-XXI, 2010. 688 с.

21. Закович М.М. Українська та зарубіжна культура: навчальний посібник. К.: Знання. 2000. 622 с.

22. Здобуття незалежності України, 1991: історія проголошення, документи, свідчення. У 2-х томах. Т. 1 / Асоціація народних депутатів України / Ред. рада О. Л. Барабаш. – Житомир: Рута, 2011. 751 с.

23. Історія України. Документи. Матеріали: навчальний посібник Укладач В. Ю. Король. К.: Академія, 2001. 448 с.

24. Історія українських політичних партій: кінець XIX – 1917 р.: [хрестоматія] / Упорядник Б. І. Корольов, І. С. Михальський. – К.: Видавництво Європейського університету, 2003. 561 с.

25. Клапчук С. М., Остафійчук В. Ф. Історія української культури: збірник матер. і док. К: Вища школа, 2000. 607 с.

26. Ковальчук О., Марусик Т. Голодомор 1932-1933 рр. в УСРР і українська діаспора Північної Америки. Чернівці: Наші книги, 2010. 224 с.

27. Кононенко П. П. Токар Л. К, Бажан О. Г. Історія українознавства: навчальний посібник. Київ: Академвидав, 2011. 512 с.

28. Коцур В.П., Коцур А.П., Коцур Г.Г. Історія України в датах. Переяслав-Хмельницький, Чернівці: Книги-ХХІ, 2007. 144 с.

29. Кульчицький С. В. Українська революція 2004 р. К.: Ґенеза, 2005. 366с.

30. Левицька Н. М. Історія України : Україна в світі : історія і сучасність: [навчальний посібник] К. : Кондор, 2012. 423 с.

31. Лисенко І. М. Співаки України: енциклопедичне видання. Київ: Знання. 2011. 629 с.

32. Неживий О.І.Голодомори в Україні у ХХ столітті. Навчальний посібник. Київ: МАУП, 2007. 328 с.

33. Новітня Україна 1991-2001 (роздуми видатних сучасників). Кол. монографія: Головатий М.Ф., Щокін Г.В. К.: МАУП, 2001. 160 с.

34. Павлова О. Ю. Історія української культури. К.: Центр учбової літератури, 2012. 352 с.

35. Перевозчиков В.І. Історія економіки українських земель (кінець ІХ - початок ХХ ст.). Курс лекцій. Київ: КНТ, 2011. 472 с.

36. Письменники Буковини другої половини ХІХ-першої половини ХХ століття: хрестоматія. Упоряд: Мельничук Б. І., Юрійчук М. І. Чернівці: Прут, 2001. 800 с.

37. Письменники Буковини другої половини ХХ століття: хрестоматія. Упорядники: Мельничук Б. І., Юрійчук М. І. Чернівці: Прут, 2003. 752 с.

38. Полонська-Василенко Н. Історія України у 2-х томах. Т. 1. До середини XVII ст. К.: Либідь, 1993. 640 с.

39. Полонська-Василенко Н. Історія України у 2-х томах. Т. 2. Від середини XVII ст. до 1923 р. К.: Либідь, 1993. 608 с.

40. Рибак І. В. Історія України у проблемному викладі, в особах, термінах, назвах і поняттях : [навчальний посібник]. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 199 с.

41. Скляренко В. Г. Русь і варяги: історико-етимологічне дослідження: [монографія] К.: Довіра, 2006. 118 с.

42. Степовик Д. Історія української ікони Х-ХХ століть. К.: Либідь, 1996. 440 с.

43. Тюрменко І. І. Культурологія: теорія та історія культури: навчальний посібник. Київ : ЦНЛ, 2005. 368 с.

44. Україна в ХХ столітті (1900-2000). Зб. документів і матеріалів.: Слюсаренко А.Г., Гусєв В.І., Король В.Ю. та ін. К.: Вища школа, 2000. 351 с.

45. Україна і світ; класична давнина (500 р. до н.е.-початок н.е.). Упоряд. М.Г. Белік, Г.Б.Войцехівська, Н.М. Артем'єва. Київ: КРІОН, 2009. 216 с.

46. Україна: хронологія розвитку. Давні слов'яни. Київська Русь. Том 2. Укл. О.О.Григор'єва, Л.Ю.Нескромнюк, М.Г. Белік та ін. Київ: КРІОН, 2009. 688 с.

47. Україна: Хронологія розвитку. На порозі Нового часу. Від Люблінської унії до кінця XVIII століття. Том 4. Укл. О.О.Григор'єва, Л.Ю. Нескромнюк, М.Г.Бєлік та ін. Київ: КРІОН, 2009. 864 с.

48. Україна крізь віки. У 15-ти тт. Т. 1: Бунятян К. П., Мурзін В. Ю., Симоненко О. В. На світанку історії / За заг. ред. В. Смолія. НАН України. Інститут археології, Інститут історії України. К.: Альтернативи, 1998. 335 с.

49. Україна крізь віки. У 15-ти тт. Т. 2: Крижицький С. Д. Зубар В. М., Русяєва А. С. Античні держави Північного Причорномор'я / За заг. ред. В. Смолія. НАН України. Інститут археології, Інститут історії України. К.: Альтернативи, 1998. 352 с.

50. Україна крізь віки. У 15-ти тт. Т. 3: Баран В. Д. Давні слов'яни / За заг. ред. В. Смолія. НАН України. Інститут археології, Інститут історії України. К.: Альтернативи, 1998. 336 с.

51. Україна крізь віки. У 15-ти тт. Т. 4: Толочко О. П., Толочко П. П. Київська Русь / За заг. ред. В. Смолія. НАН України. Інститут археології, Інститут історії України. К.: Альтернативи, 1998. 352 с.

52. Україна крізь віки. У 15-ти тт. Т. 5: Котляр М. Ф. Галицько-Волинська Русь / За заг. ред. В. Смолія. НАН України. Інститут археології, Інститут історії України. К.: Альтернативи, 1998. 336 с.

53. Україна крізь віки. У 15-ти тт. Т. 6: Русина О. В. Україна під татарами і Литвою / За заг. ред. В. Смолія. НАН України. Інститут історії України. К.: Альтернативи, 1999. 320 с.

54. Україна крізь віки. У 15-ти тт. Т. 7: Смолій В. А., Степанков В. С. Українська національна революція (1648-1676 рр.) / За заг. ред. В. Смолія. НАН України. Інститут історії України. К.: Альтернативи, 1999. 352 с.

55. Україна крізь віки. У 15-ти тт. Т. 8: Гуржій О. І., Чухліб Т. В. Гетьманська Україна / За заг. ред. В. Смолія. НАН України. Інститут історії України. К.: Альтернативи, 1999. 304 с.

56. Україна крізь віки. У 15-ти тт. Т. 9: Сарбей В. Г. Національне відродження України / За заг. ред. В. Смолія. НАН України. Інститут історії України. К.: Альтернативи, 1999. 336 с.

57. Україна крізь віки. У 15-ти тт. Т. 10: Рубльов О. С., Реєнт О. П. Українські визвольні змагання 1917-1921 рр. / За заг. ред. В. Смолія. НАН України. Інститут історії України. К.: Альтернативи, 1999. 320 с.

58. Україна крізь віки. У 15-ти тт. Т. 11: Кульчицький С. В. Україна між двома війнами (1921-1939 рр.) / За заг. ред. В. Смолія. НАН України. Інститут історії України. К.: Альтернативи, 1999. 336 с.

59. Україна крізь віки. У 15-ти тт. Т. 12: Коваль М. В. Україна в Другій світовій і Великій Вітчизняній війнах (1939-1945 рр.) / За заг. ред. В. Смолія. НАН України. Інститут історії України. К.: Альтернативи, 1999. 336 с.

60. Україна крізь віки. У 15-ти тт. Т. 13: Баран В. К., Даниленко В. М. Україна в умовах системної кризи (1946-1980-і рр.) / За заг. ред. В. Смолія. НАН України. Інститут історії України. К.: Альтернативи, 1999. 304 с.

61. Україна крізь віки. У 15-ти тт. Т. 14: Литвин В. М. Україна на межі тисячоліть (1991-2000 рр.) / За заг. ред. В. Смолія. НАН України. Інститут історії України. К.: Альтернативи, 2000. 260 с.

62. Україна крізь віки. У 15-ти тт. Т. 15: Трощинський В. П., Шевченко А. А. Українці в світі / За заг. ред. В. Смолія. НАН України. Інститут історії України. К.: Альтернативи, 1999. 352 с.

63. Цапко О. М. Історія української культури: кредитно-модульний курс. К.: КНТ; Дакор, 2010. 176 с.

64. Шейко В. М., Тишевська Л. Г. Історія української культури: навчальний посібник. Київ: Кондор. 2006. 264 с.

65. Юрій М.Ф. Соціокультурний світ України: Монографія. К.: Кондор,2004. 738с.

66. Юрій М. Ф. Україна найдавнішого часу – XVIII століття: цивілізаційний контекст пізнання / М. Ф. Юрій, Л. М. Алексієвець, Я. С. Калакура, О. А. Удод. Тернопіль: Астон, 2012. Кн. І. 700 с.

67. Юрій М. Ф. Україна XIX – початку XXI століття: цивілізаційний контекст пізнання / М. Ф. Юрій, Л. М. Алексієвець, Я. С. Калакура, О. А. Удод. – Тернопіль: Астон, 2012. Кн. ІІ. 696 с.

Інтернет-ресурси

68. Бібліотека імені В.Вернадського. URL: http://www.nbuv.gov.

69. Електронна бібліотека «Культура України». URL: https://elib.nlu.org.ua/project.html.

70. EXLIBRIS: українська електронна бібліотека. URL: http://exlibris.org.ua/ .

71. Інститут історії України НАНУ. URL: http://history.org.ua/ .
72. Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського НАН України. URL: http://www.etnolog.org.ua .
73. «Літера». Електронна бібліотека URL: https://litera-ua.livejournal.com/.
74. Офіційний веб-сайт Українського інституту національної пам'яті. URL: http://www.memory.gov.ua:8080/ua/384.htm.

* *Курсивом виділені джерела, що є у бібліотеці ЧТЕІ ДТЕУ.*

З ОП «Харчові технології» ОС бакалавр, детальніше можна ознайомитись за посиланням: http://chtei-knteu.cv.ua/ua/ktorg/

СИЛАБУС ЗА ЗМІСТОМ ПОВНІСТЮ ВІДПОВІДАЄ РОБОЧІЙ ПРОГРАМІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

НАЗВА ТЕМИ	Кількість годин (денна/заочна)				Оцінювання, бали (мін.-макс.)	Форми контролю
	Усього годин	з них				
		лекції	практичні заняття	самостійна робота студентів		
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Предмет, метод та завдання курсу Предмет і завдання курсу «Історія України та української культури». Історія як наука. Історія України як частина всесвітньої історії. Методологічна і теоретична основа курсу. Історичні джерела: типологія і характеристика. Періодизація історії України. Український соціокультурний простір. Геокультурні особливості України. Теорії походження українського народу та української культури. Український тип характеру, ментальності та культури. Головні риси української культури. Етапи розвитку української культури.	7/11	2/2	-/-	5/9	6 -10	Опитування, доповідь, тестування, дискусія, презентація
Тема 2. Родо — племінні часи. Початки держави. Витоки української культури Українські землі в найдавнішу добу. Заселення території сучасної України. Виникнення найдавніших великих племінних союзів та рабовласницьких держав в епоху раннього залізного віку (IX ст. до н. е. – IV ст. н. е.). Кімерійці. Скіфи. Сармати. Античні міста-колонії в Північному Причорномор'ї та у Криму. Східні слов'яни у давнину. Заснування і розвиток Києва та інших міст. Культурні надбання східнослов'янських племен дохристиянського періоду. Утворення та становлення східнослов'янської держави із центром у Києві. Теорії походження Київської Русі. Передумови та причини прийняття християнства в Київській державі. Хрещення Русі 988 р. Історичне значення запровадження християнства в Київській державі. Піднесення Київської Русі за Ярослава Мудрого. Соціальний устрій та господарське життя Київської Русі. Формування економічних і суспільних відносин. Соціальна структура суспільства. Розвиток	9/11	2/-	2/2	5/9	6-10	

сільського господарства, ремесел, торгівлі. Київська Русь за Ярославичів. Політична роздробленість Київської Русі. Причини роздробленості Київської Русі. Культура Київської Русі. Роль і місце Київської Русі в історії Європи. Боротьба проти монголо-татарських завойовників. Битва на р. Калці 1223 р. Вторгнення орд хана Батия і знищення Києва. Формування науки та освіти європейського типу в Київській Русі. Сакральна та секуляризована культури епохи. Стильові характеристики архітектури і живопису Київської Русі. Мистецтво іконопису. Традиції літописання та мистецтво книжкової мініатюри. Традиції містобудування. Монгольське завоювання та загибель київської культури.						
Тема 3. Галицько - Волинська держава. Культурна спадщина Галицько-Волинського князівства Утворення Галицько-Волинського князівства. Волинське і Галицьке князівства у другій половині XII ст. Ярослав Осмомисл. Роман Мстиславович. Об'єднання Галицького й Волинського князівств в одну державу. Данило Галицький. Міжнародна політика Галицько-Волинського князівства. Відносини із Золотою Ордою. Коронація та останні роки правління Данила Галицького. Галицько-Волинська держава за наступників Данила Романовича. Культура Галицько-Волинської держави. Усна народна творчість. Освіта і писемність. Літописання. Галицько-Волинський літопис. Архітектура й містобудування. Живопис. Художні ремесла. Побут.	7/9	-/-	2/-	5/9	6-10	
Тема 4. Україна в часи литовсько-польської колонізації (XIV - XVI ст.) Українські землі у складі Великого князівства Литовського, Руського і Жемантійського. Політика князів Гедиміна та Ольгерда. Київське удільне князівство Володимира Ольгердовича. Встановлення польської влади в Галичині. Суперечки між Польщею та Угорщиною за галицькі землі. Ліквідація автономії Галичини у складі Польщі. Зміна адміністративно-територіального устрою та системи органів державного управління. Кревська унія 1385 р. Приєднання до Польщі Галичини	9/9	2/-	2/-	5/9	6-10	

(1387 р.). Політичне становище українських земель після Кревської унії. Соціальний устрій та господарське життя в Україні в XIV-XV ст. Культурне й церковне життя у другій половині XIV-XV ст. Українські землі у складі Речі Посполитої. Люблінська унія та її вплив на подальшу долю українських земель. України. Адміністративно-політичний устрій України у складі Речі Посполитої у другій половині XVI ст. Братства. Козацтво та його специфічна культура. Українство в Князівстві Литовському та в Речі Посполитій. Розвиток науки та освіти. Книгодрукування та його роль в активізації писемної творчості. «Апостол» та «Азбука» І. Федорова. Острозька Біблія. Українська словесність та мистецтво епохи. Ренесансний період в українській культурі. Замкова та фортифікаційна архітектура. Палацове будівництво. Традиції храмової архітектури. Містобудування. Образотворче мистецтво.						
Тема 5. Козацька доба. Визвольна війна українського народу середини XVII ст. та її наслідки для культури України Причини виникнення українського козацтва. Перші гетьмани. Запорізька Січ. Козацько-селянські рухи в Україні наприкінці XVI – в першій половині XVII ст. Значення козацьких повстань у розгортанні національно-визвольної боротьби українського народу. Передумови та початок Національно-визвольної війни. Причини, характер і рушійні сили Національно-визвольної війни. Богдан Хмельницький. Розгортання Національно-визвольної боротьби в 1648-1649 рр. Битва під Пилявцями. Похід Б. Хмельницького на Галичину. Зборівська битва. Зборівський мирний договір. Утворення Української козацької держави – Гетьманщини, її політико-адміністративний устрій. Воєнно- політичні події 1650-1653 рр. Внутрішнє і зовнішнє політичне становище Гетьманщини наприкінці 1653 р. Українсько-московський договір 1654 р. Продовження війни в 1654-1657 рр. Відносини між Гетьманщиною та Московською державою. Історичне значення Національно-визвольної війни українського народу. Місце Б. Хмельницького в історії.	9/11	2/-	2/2	5/9	6-10	Опитування, доповідь, тестування, дискусія, презентація

Визвольна війна Богдана Хмельницького та її наслідки для культури України.						
Тема 6. Велика Руїна. Гетьманщина (друга половина XVII-XVIII ст.).Українська культурна спадщина Нового часу Становище в Україні після смерті Б. Хмельницького. Гетьманування І. Виговського. Гетьманування Ю. Хмельницького. Переяславські статті 1659 р. Боротьба старшинських угруповань за владу. Внутрішня й зовнішня політика гетьмана П. Дорошенка на Правобережжі. Гетьманство Д. Многогрішного. Глухівські статті. Гетьманство І. Самойловича. Українська держава за гетьманування І. Мазепи. Коломацькі статті 1687 р Основні напрями економічної, зовнішньополітичної та культурно- просвітницької діяльності І. Мазепи. Царський терор в Україні після Полтавської битви. Гетьман І. Скоропадський. Політика царської адміністрації в Україні. Перша Малоросійська колегія, її завдання та функції. Ліквідація Гетьманщини. Тимчасове відновлення гетьманського правління. К. Розумовський. Скасування Катериною II козацького устрою на Слобожанщині у 1765 р. Остаточна ліквідація гетьманства. Друга Малоросійська колегія. Стан роз'єднаних українців під чужою владою. Дві основні гілки української Церкви: Православ'я та Унія. Ліквідація козацтва. Мазепа – національний герой України. Українські наука й освіта у XVII-XVIII ст. Українське художнє слово та вільні мистецтва у XVII-XVIII ст. Бароко як стиль епохи. Бароко в архітектурі, живописі, скульптурі Західної України. Творчість І. Пінзеля. «Козацьке бароко» та «Мазепинське бароко» в архітектурі Гетьманщини. Іконописання, храмовий та світський живопис. Мистецтво гравюри..	11/9	4/-	2/-	5/9	6-10	
Тема 7. Українські землі під владою Російської і Австрійської імперій (кінець XVIII - перша половина XIX ст.). Українська культура першої пол. XIX ст. Інтеграція українських земель до Російської та Австрійської імперії. Адміністративно-територіальний устрій та регіональний поділ українських земель у складі іноземних держав. Чисельність населення та	9/9	2/-	2/-	5/9	6-10	

його етнічний склад. Занепад кріпосницьких та зародження ринкових відносин в Україні. Антикріпосницька боротьба в Україні. Діяльність декабристів в Україні. Кирило-Мефодіївське братство. Національна ідея в суспільно-політичному русі першої половини XIX ст. Соціально-економічне становище та антикріпосницька боротьба на українських землях Австрійської імперії. Українське національне відродження в західноукраїнських землях наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст. «Руська трійця». Альманах «Русалка Дністрова». Революція 1848-1849 рр. в Австрійській імперії та український національно-визвольний рух.. Українська культура в першій половині XIX ст. Освіта. Наука. Відкриття університетів (Київ, Харків), ліцеїв та гімназій. М. Маркевич, М. Костомаров, М. Максимович, Т. Осиповський, М. Остроградський, І. Срезневський. Література і фольклор. Т. Шевченко, І. Котляревський, П. Куліш, Г. Квітка- Основ'яненко, П. Гулак-Артемовський, С. Гребінка. Кобзарі, бандуристи,лірники. Розвиток культури на західноукраїнських землях. М. Левицький, І. Могильницький, О. Духнович та ін. Українське мистецтво. Живопис.						
Тема 8. Україна та українська культура на зламі XIX - XX ст. Ліберальні реформи в Російській імперії. Особливості економічного розвитку українських земель напередодні селянської реформи 1861 р. Суспільний рух за проведення реформи. Основні законодавчі акти реформи. Особливості і наслідки реформи в Україні. Економічний розвиток українських земель у 60-70-х роках XIX ст. Наддніпрянська Україна. Суспільно-політичне життя в Україні у другій половині XIX ст. Національна політика російського царизму щодо України. «Хлопоманство». Польське повстання 1863-1864 рр. і Україна. Виникнення громад та їхня культурно-освітня діяльність наприкінці 50-х-на початку 60-х років. Валуєвський циркуляр 1863 р. Відновлення громадівського руху на початку 70- х років. Емський указ 1876 р. та переслідування українофілів. Діяльність М. Драгоманова.	9/9	2/-	2/-	5/9	6-10	Опитування, доповідь, тестування, дискусія, презентація

Наростання національного руху в західноукраїнських землях. Мета боротьби українців Галичини. Взаємини з представниками інших народів. Україна в Першій світовій війні. Українська культура й духовне життя народу у др. пол. XIX – на початку XX ст. Нищення української культури в Росії та початок національного відродження. Австрійська національно-культурна автономія та українство. Релігійно-духовне життя краю. Протестантизм в Україні. Формування національної інтелігенції в Україні. Політико-визвольний рух в Україні даного періоду. Сузір'я літературно-митецьких талантів в Україні у др. пол. XIX – на початку XX ст. Класицизм: зміст та характерні риси. Класицизм в архітектурі України. Модерн в архітектурі України: стильові характеристики та найяскравіші зразки. Мистецтво гравюри.						
Тема 9. Національно-демократична революція в Україні. Боротьба за відновлення державності (1917 -1920 рр.). Політика українських урядів у сфері культури Україна напередодні 1917 р. Причини та характер революційних подій в Україні у 1917 році. Утворення Української Центральної Ради, її керівництво, партійний склад і політична програма. М. Грушевський. Україна в боротьбі за збереження державної незалежності у 1918-1920 рр. Вступ німецько-австрійських військ до України. Конфлікт Центральної Ради з німецько-австрійською адміністрацією і консервативними колами України. Прийняття Конституції УНР. Гетьманський переворот 29 квітня 1918 р. Причини падіння Центральної Ради. Гетьман П. Скоропадський і його уряд. Внутрішня та зовнішня політика Української Держави. Утворення Директорії. Відновлення УНР. Політичний курс Директорії. С. Петлюра. Західноукраїнська Народна Республіка (ЗУНР). Проголошення ЗУНР. Є. Петрушевич. Організація держави на західноукраїнських землях.«Злука» УНР і ЗУНР. Соціально-економічні перетворення в ЗУНР. Польсько- український конфлікт. Культурна політика уряду УНР, Гетьманату та Директорії. Діяльність «Просвіти». Заснування Державного українського архіву,	9/9	2/-	2/-	5/9	6-10	

Українського історичного музею та Української національної бібліотеки. Заснування Української академії наук. Перебудова системи державного управління народною освітою.						
Тема 10. Соціально-економічне, політичне і культурне життя в Україні в 20-х рр. XX ст. Політична криза в Україні на початку 1921 р. НЕП і особливості його впровадження в Україні. Причини і масштаби голоду 1921-1922 рр. в Україні. Діяльність радянських і зарубіжних організацій допомоги голодуючим. Радянська держава і церква. Входження УРСР до складу Радянського Союзу. Договори між РСФРР і УРСР 1920-1921 рр. Державний статус України в 1921- 1922 рр. Юридичне оформлення. Статус України у складі СРСР. Ставлення політичних сил і населення України до її членства в СРСР. Культура і духовне життя в роки НЕПу. Політика більшовиків на царині культури. «Українізація» (коренізація). Г. Гринько, О. Шумський, М. Скрипник. Розширення сфери вживання української мови. Коренізація та національні меншини. Опір «українізації». Кампанія з ліквідації неписьменності дорослих. Література і мистецтво. Українське національне відродження в літературі та його провідники. Літературно-художні об'єднання в Україні. Літературна дискусія 1925-1928 рр. М. Хвильовий. Образотворче мистецтво. Кінематограф. О. Довженко. Релігійне життя в Україні. Виникнення Української автокефальної православної церкви (УАПЦ).	11/9	2/-	4/-	5/9	6-10	Опитування, доповідь, тестування, дискусія, презентація
Тема 11. Індустріалізація, колективізація та масові репресії в Україні .Українська культура в умовах тоталітаризму. Сталінська індустріалізація України. Перехід до форсованої індустріалізації. Директивно-планове господарювання. Результати перших п'ятирічок. Примусова колективізація і «розкуркулювання» в Україні. Голодомор 1932-1933 рр. в Україні. Громадсько-політичне, духовне й культурне життя. Глибокі соціальні деформації. Судові процеси. «Шахтинська справа» і «Спілка визволення України». Масові репресії та їх жертви. Становище в галузі освіти. Наука. Діяльність Академії Наук України. Видатні досягнення	9/10	2/-	2/-	5/10	6-10	Опитування, доповідь, тестування, дискусія, презентація

українських учених. Труднощі в розвитку науки. Художня література і мистецтво. «Розстріляне відродження». Театральне мистецтво. Доля кобзарства і лірництва. Церковна політика. Ліквідація УАПЦ. Закриття і нищення храмів, культового майна і споруд. Західноукраїнські землі в 1921-1939 роках. Українські землі в складі Польщі. Правовий статус Східної Галичини. Характер промисловості. Спроби українців створити економічну противагу іноземному капіталові. Українська кооперація. Стосунки українців з представниками інших народів. Створення УВО та її діяльність. «Пацифікація». Українські політичні партії в Західній Україні. Політичні партії у Східній Галичині. Утворення і діяльність ОУН. Є. Коновалець. С. Бандера. Українські землі у складі Румунії. Поглинання українських земель Румунією. Характер політики румунського уряду щодо українців. Закарпаття у складі Чехословаччини. Особливості політичної боротьби в Закарпатті.						
Тема 12. Україна та українська культура в роки другої світової війни (1939-1945 рр.) Причини Другої світової війни. Приєднання західноукраїнських земель до УРСР та СРСР (1939-1940 рр.) Радянизація західних областей України та опір населення. Репресивні акції Радянської влади в краї. Україна у радянсько-німецькій війні. Окупація України військами Німеччини та її союзників. План «Ост». Розгортання руху опору та його дві течії в Україні. Радянське підпілля і партизанський рух 1941-1942 рр. Оунівське підпілля 1941-1942 рр. О. Теліга, О. Ольжич та ін. Створення Української повстанської армії (УПА). Початок розгрому загарбників в Україні (1943 р.). Перемога Червоної Армії під Сталінградом і початок вигнання окупантів з України. Курська битва. Продовження наступу на Лівобережжі. Визволення Донбасу. Форсування Дніпра радянськими військами. Визволення Києва. Особливості мобілізації 1942-1943 рр. Діяльність радянських партизанів і підпілля. Політична еволюція ОУН-УПА. Стосунки між радянськими та польськими партизанами. Україна наприкінці війни (1944-1945 рр.). Внесок українського народу в розгром нацистської Німеччини та її сателітів. Внесок українських вчених, письменників, акторів, художників, кінематографістів, журналістів у досягнення перемоги.	9/11	2/-	2/-	5/11	6-10	Опитування, доповідь, тестування, дискусія, презентація

Діяльність евакуйованих вузів у радянському тилу. Втрати України у Другій світовій війні.						
Тема 13. Україна в роки повоєнної відбудови. Українська культура в умовах «відлиги» Післявоєнна відбудова господарства і розвиток України. Внутрішньополітичне та економічне становище України. УРСР – співзасновниця Організації Об'єднаних Націй, інших міжнародних організацій. Особливості відбудови промисловості. Голод 1946-1947 рр., його причини, масштаби й наслідки. Колективізація західноукраїнського села. Рух опору тоталітарній системі на західноукраїнських землях. Відбудова системи освіти. Впровадження обов'язкового семирічного навчання дітей. Наука. Розгром генетики. Лисенківщина в Україні. Розвиток літератури і мистецтва. Становище письменників, діячів образотворчого мистецтва, істориків. Боротьба влади з «космополітизмом». Україна в умовах десталінізації (1953-1964 рр.). Масштаби демократизації державного життя. Ставлення в суспільстві до діяльності М. Хрущова. Робітничі виступи. Позиція вищого партійного керівництва України при усуненні М. Хрущова від влади. Л. Брежнєв і Україна. Економічний розвиток України наприкінці 1950-х – у першій половині 1960-х років. Культура і духовне життя в Україні за часів хрущовської «відлиги». Ідеологізація культурного життя. Курс на «зближення і злиття націй». Посилення русифікації. «Відлига» в українській літературі. «Шестидесятники» (В. Симоненко, Л. Костенко, Є. Сверстюк, І. Світличний, М. Вінграновський, І. Драч, І. Дзюба). Музичне мистецтво. Живопис, архітектура, театр. Зародження українського правозахисного руху та громадянського опору.	14/11	2/-	4/-	8/11	6-10	Опитування, доповідь, тестування, дискусія, презентація
Тема 14. Україна в другій половині 60-х - 80-х роках. Українська культура доби «застою» Україна в період загострення кризи в СРСР. Політична та ідеологічна криза радянської системи. Наростання економічної кризи. Особливості індустріального розвитку України. Індустріальна гігантоманія. Посилення бюрократичного централізму. Стан колгоспно-радгоспної системи. Міграції сільського населення до міста.	12/11	2/-	2/-	8/11	6-10	Опитування, доповідь, тестування, дискусія, презентація

Перетворення України в зону екологічного лиха. Наростання кризових явищ у культурі. Становище у сфері культури. Освіта. Поглиблення ідеологізації та денаціоналізації навчального процесу. Стан науки, вплив її на виробництво. Умови розвитку літератури і мистецтва. Панування офіціозу і соціалістичного реалізму. Антитоталітарні тенденції в українській літературі. Становище українських письменників. Суперечливі тенденції в мистецькому житті. Театр. Пісенна творчість. Суспільно-політичне життя України у 1980-ті роки. Зміни у вищому партійно-державному керівництві після смерті Л. Брежнєва. М. Горбачов. Спроби оздоровлення суспільно-політичного життя та економіки у період проголошеної М. Горбачовим «перебудови». Невдача спроб реформування СРСР. Зростання політичної активності суспільства. Політика «гласності». Нові громадські об'єднання. Початок формування багатопартійності в Україні.						
Тема 15. Незалежна Україна: історія та культурні аспекти Проголошення незалежності України. Декларація про державний суверенітет України 16 липня 1990 р. Спроба державного перевороту в СРСР 19 серпня 1991 р. та акт проголошення незалежності України 24 серпня 1991 р. Внутрішня та зовнішня політика Президента України В. М. Кравчука. Політичне життя 1993-2000 рр. Внутрішня та зовнішня політика України. Прийняття Конституції. Виборча система. Зміцнення олігархічної системи управління за часів Л. Д. Кучми. Нові тенденції в культурному та духовному житті. Утвердження принципів плюралізму в ідеологічно-культурній сфері. Процес національного відродження. Труднощі розвитку культури. Освіта. Необхідність демократизації освіти. Закон України «Про освіту». Програма «Освіта». Розширення сфери вживання української мови. Навчальні заклади нового типу. Зміни в характері діяльності вищої школи. Художня творчість. Утвердження багатоманітності в літературно-мистецькому процесі. Релігійне життя в Україні. Реалізація в Україні принципу свободи совісті. Загострення соціально-економічних і політичних суперечностей	8/11	2/-	2/-	4/11	6-10	

у розвитку України. Причини та характер «Помаранчевої революції». Вибори Президента України 2004 року. Внутрішня та зовнішня політика В. А. Ющенко. Вибори Президента України 2010 року. Внутрішня і зовнішня політика В. Ф. Януковича. Євроінтеграційні процеси в Україні. Загострення ідеологічної кризи в державі. Причини та характер «Євромайдану» наприкінці 2013 – на початку 2014 року. Усунення В. Ф. Януковича від влади та його втеча. Загострення російсько-українських відносин. Втрата Україною своєї територіальної цілісності. Війна на Донбасі. Посилення євроатлантичного вектору зовнішньої політики України за часів Президента України П. О. Порошенко. Спроби реформування соціально-економічного життя в Україні. Українська держава в умовах війни з Росією. Російсько-українська війна в культурі.						
Підсумковий модульний контроль	1/-	-	1/-	-	12-20	Письмове завдання, тести
Разом	**150/150**	**30/2**	**30/4**	**80/144**	**60-100**	
Підсумковий контроль – екзамен					**60-100**	